

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudkyně Jitky Zavřelové a soudce Jana Kratochvíla v právní věci žalobkyně: **M. D.**, zast. Mgr. Janem Bartuškou, advokátem se sídlem Kořenského 1107/15, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 2. 2025, čj. MPSV-2025/32138-925, a ze dne 7. 2. 2025, čj. MPSV-2025/34115-925, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 7. 2025, čj. 19 Ad 4/2025-40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á**.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Janu Bartuškově, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **12 270 Kč**, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Úřad práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále též „správní orgán I. stupně“) rozhodnutím ze dne 8. 11. 2024, čj. 69525/2024/AAE, zamítl žádost žalobkyně požadující přiznání příspěvku na živobytí. Rozhodnutím ze dne 20. 11. 2024, čj. 71972/2024/AAE, pak Úřad práce zamítl žádost žalobkyně požadující doplatek na bydlení. Žalovaný v záhlaví uvedenými rozhodnutími zamítl odvolání žalobkyně a obě prvostupňová rozhodnutí potvrdil.

[2] Proti rozhodnutím žalovaného podala žalobkyně žalobu k Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“), který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Městský soud dospěl k závěru, že nebyly splněny podmínky pro přiznání ani u jedné z dávek pomoci v hmotné nouzi. Ve vztahu k příspěvku na živobytí městský soud konstatoval, že není podstatné

tvrzení žalobkyně, že musí být automaticky považována za osobu v hmotné nouzi vzhledem k věku a zdravotním obtížím, podstatné je, že její příjmy jsou natolik vysoké, že nesplňuje podmínku dle § 21 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále též „zákon o pomoci v hmotné nouzi“). Jelikož z důvodu vysokého příjmu nezískala žalobkyně nárok na příspěvek na živobytí, nesplňuje ani podmínku pro přiznání doplatku na bydlení. V souladu se zákonem postupovaly správní orgány i při posuzování sociálních a majetkových poměrů stěžovatelky (§ 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi). Městský soud neshledal důvodné ani další žalobní námitky.

[3] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů obsahově podřaditelných pod § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), kterou návazně doplnila. V kasační stížnosti a jejím doplnění souhrnně nesouhlasí se závěrem správních orgánů a městského soudu o nesplnění podmínek pro přiznání příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení. Stěžovatelka je názoru, že správní orgány a městský soud provedly nesprávné posouzení předmětných žádostí. Postup správních orgánů při posuzování daných dávek odporuje koncepci právní úpravy. Závěry správních orgánů jsou nadto nepřezkoumatelné a nesrozumitelné. To platí i pro městský soud, který se nevypořádal se všemi žalobními námitkami. Stěžovatelka proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

[4] Ve vyjádření ke kasační stížnosti se žalovaný ztotožnil se závěry napadeného rozsudku. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

II. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud se předně zabýval tím, zda je kasační stížnost přijatelná. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že rozhodoval-li před krajským (městským) soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského (městského) soudu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[6] Žádný z těchto důvodů není v posuzovaném případě dán. Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[7] Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvažil o zásadních a pro danou věc podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, nebo rozsudky

pokračování

Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, čj. 4 As 5/2003-52, či ze dne 1. 6. 2005, čj. 2 Azs 391/2004-62).

[8] Uvedeným požadavkům městský soud dostal. Z odůvodnění rozsudku městského soudu je zřejmé, z jakého skutkového stavu vyšel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil. Městský soud reagoval na stěžejní námitky stěžovatelky. Z jeho rozsudku jednoznačně vyplývají důvody, pro které městský soud přitakal správním orgánům, že nebyly splněny podmínky pro vyhovění žádostem o přiznání příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení. Městský soud rovněž srozumitelně vysvětlil, z jakých důvodů jsou výpočty jednotlivých částek (nezbytných pro posouzení předmětných dávek) správné. Městský soud vypořádal i námitky dovozující splnění podmínek dle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi a implicitně i poukaz na § 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Uvedl, že při posouzení nároku na příspěvek na živobytí, resp. doplatek na bydlení, je primárně nutné posoudit splnění podmínek dle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, a proto nelze stěžovatelku automaticky považovat za chráněnou osobu bez ohledu na výši jejích příjmů pouze na základě jejího vysokého věku a zdravotního stavu. Soud rovněž vysvětlil, proč nebylo možné podrobně zkoumat všechny výdaje stěžovatelky na živobytí a proč se správní orgány zaměřily na posouzení majetkových poměrů pouze v měsíci říjnu, tj. v měsíci, kdy byla žádost podána, resp. ve kterém byl zjištěn dostatečný zůstatek na účtu. Lze si samozřejmě představit ještě důkladně vypořádání vznesených námitek. V tomto ohledu je však třeba akcentovat, že *„není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná“* [nález sp. zn. III. ÚS 989/08 ze dne 12. 2. 2009]. To je i daný případ.

[9] Pokud pak stěžovatelka poukazuje na vady dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., konstatuje soud, že je to především městský soud, který je oproti Nejvyššímu správnímu soudu povolán zhodnotit napadené správní rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, včetně otázek skutkových, o nichž si sám učiní úsudek (rozsudky NSS z 1. 3. 2017, čj. 6 As 256/2016-79, bod 21, či z 13. 5. 2020, čj. 6 Afs 7/2020-52, bod 23). Nejvyšší správní soud má tedy v řízení o kasační stížnosti zasahovat do hodnocení skutkových otázek, které provedl krajský soud, pouze tehdy, byl-li závěr ohledně skutkových otázek zatížen hrubou vadou. Žádnou takovou vadu však soud neshledal. Podle názoru Nejvyššího správního soudu nelze závěry správních orgánů považovat ani za nesrozumitelné či nepřezkoumatelné. Z rozhodnutí správních orgánů vyplývá, jak postupovaly při výpočtu rozhodných částek, jak stanovily rozhodné období pro posouzení nároku, resp. proč nevyhověly žádostem stěžovatelky.

[10] Podstatou nyní projednávané věci je otázka, zda stěžovatelka splnila podmínky pro přiznání příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení, a to od měsíce října 2024. Stěžovatelka v kasační stížnosti obsáhle nesouhlasí se závěry městského soudu a správních orgánů. Předně poukazuje na nesprávný postup při posuzování příspěvku na živobytí.

[11] Stěžovatelka předkládá argumentaci, kterou se Nejvyšší správní soud již dříve ve vztahu ke stěžovateli opakovaně zabýval. Nyní rozhodující senát neshledal důvod se od této judikatury odchýlit a v podrobnostech na ni odkazuje (srov. např. rozsudky Nejvyššího

správního soudu ze dne 18. 4. 2018, čj. 10 Ads 344/2017-42, ze dne 24. 5. 2018, čj. 1 Ads 433/2017-29, ze dne 27. 6. 2018, čj. 6 Ads 20/2018-32, ze dne 24. 1. 2019, čj. 7 Ads 396/2018-27, ze dne 7. 2. 2019, čj. 7 Ads 500/2018-24, ze dne 10. 4. 2019, čj. 9 Ads 424/2018-37, ze dne 4. 4. 2019, čj. 10 Ads 298/2018-40, ze dne 26. 6. 2019, čj. 2 Ads 38/2019-37, ze dne 27. 6. 2019, čj. 2 Ads 39/2019-35, ze dne 27. 6. 2019, čj. 10 Ads 2/2019-42, ze dne 23. 7. 2019, čj. 5 Ads 101/2017-79, ze dne 14. 5. 2020, čj. 8 Ads 79/2019-47).

[12] Z uvedené judikatury mj. vyplývá, že nárok na předmětnou dávku nemá automaticky ten, jehož výdaje na bydlení jsou vyšší než jeho příjmy. Vždy je nutné postupovat dle zákonných ustanovení, která výpočet „příjmů“ a „výdajů“ specifickým způsobem upravují, zejména pak dle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něhož má nárok na příspěvek na živobytí *osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2019, čj. 5 Ads 101/2017-79, bod 19). Pro účely posouzení nároku na příspěvek na živobytí je tak relevantní to, zda je žadatel osobou v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Zákon o pomoci v hmotné nouzi při výpočtu rozlišuje mezi odůvodněnými náklady na bydlení (§ 34) a přiměřenými náklady na bydlení. Za přiměřené náklady na bydlení jsou dle § 9 odst. 2 zákona považovány odůvodněné náklady na bydlení, avšak pouze do výše 30 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob, resp. 35 % v hlavním městě Praze. Jsou-li odůvodněné náklady na bydlení vyšší než přiměřené náklady na bydlení, k rozdílu se při stanovení příjmu nepřihlíží (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2018, čj. 6 Ads 20/2018-32).

[13] V souladu s uvedeným nahlížely na věc jak správní orgány, tak i městský soud. Na základě obsahu spisového materiálu dovodily, že příjem stěžovatelky a společně posuzovaných osob za rozhodné období činí dle ustanovení § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi 10 053,68 Kč, přičemž částka na živobytí stěžovatelky a posuzovaných osob je nižší (9 748 Kč), což má za následek nemožnost přiznání příspěvku na živobytí (kromě výše uvedeného srov. i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2019, čj. 5 Ads 101/2017-79, a ze dne 24. 5. 2018, čj. 1 Ads 433/2017-29).

[14] Uvedené pak vede i k závěru o nemožnosti přiznat doplatek na bydlení dle § 33 odst. 2 věta první zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť podle něho lze doplatek na bydlení přiznat, pokud má žadatel nárok na příspěvek na živobytí (vedle výše uvedených rozsudků srov. i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2020, čj. 8 Ads 79/2019-47, ze dne 24. 1. 2019, čj. 7 Ads 396/2018-27, ze dne 27. 6. 2018, čj. 6 Ads 20/2018-32, ze dne 24. 5. 2018, čj. 1 Ads 433/2017-29), což však v daném případě splněno není. Není pravdou ani to, že by městský soud nezkoumal celkové sociální a majetkové poměry stěžovatelky a společně posuzované osoby. V tomto ohledu vyšel ze závěrů správních orgánů, které vzaly v úvahu mj. výši finančních prostředků na účtu stěžovatelky v rozhodném období, tj. v aktuálním kalendářním měsíci, za který o dávku žádala (tj. říjen 2024, viz § 10 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi). Dovodily, že po úhradě všech výdajů (např. nájemné, elektřina, pečovatelská služba apod.) disponovala dostatečnou finanční částkou, což vylučuje přiznání doplatku na bydlení podle věty druhé § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi (k tomu srov. zejména body 70-74 napadeného

pokračování

rozsudku, str. 3-4 vyjádření žalovaného, str. 4-5 rozhodnutí žalovaného, a dále např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2020, čj. 8 Ads 79/2019-47, bod 19).

[15] V souladu s konstantní judikaturou nahlížel městský soud i na stěžovatelkou vlastněné nemovitosti. Případně odkázal na závěry zdejšího soudu k této otázce, podle nich dané nemovitosti „*stěžovatelka využívá k rekreačnímu účelu, a nikoliv k bydlení. Proto za daných okolností nebylo nespravedlivé (§ 14 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi) žádat po ní, aby majetek využívala k zvýšení příjmů*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2018, čj. 10 Ads 369/2017-36, a dále např. rozsudky téhož soudu ze dne 14. 5. 2020, čj. 8 Ads 79/2019-47, ze dne 24. 5. 2018, čj. 1 Ads 433/2017-31).

[16] Ve výše uvedených rozsudcích Nejvyšší správní soud stěžovatelce opakovaně vysvětlil i koncepci právní úpravy, způsoby výpočtu částek pro přiznání dávek, nemožnost zohlednění příjmu vypočteného dle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi atp.

[17] Nejvyšší správní soud výše uvedeným nijak nesnižuje nelehkou životní a sociální situaci stěžovatelky, její věk, zdravotní stav a další stěžovatelkou akcentované skutečnosti. Zákon nicméně stanoví jednoznačné podmínky pro přiznání požadovaných dávek, přičemž úkolem soudů není podmínky nastavené zákonodárcem měnit.

[18] Pokud pak stěžovatelka v podání ze dne 15. 10. 2025 žádala o osvobození od soudních poplatků a o náhradu nákladů právního zastoupení a řízení, konstatuje soud, že stěžovatelce byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2025, čj. 22 Ads 151/2025-14, ustanoven zástupce Mgr. Jan Bartuška. Od soudních poplatků je pak stěžovatelka osvobozena ze zákona [srov. § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů].

III. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. bod 53 usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti náleželo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v tomto řízení žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[21] Stěžovatelce byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2025, čj. 22 Ads 151/2025-14, ustanoven zástupce Mgr. Jan Bartuška, advokát, a jeho hotové výdaje proto platí stát. Soud přiznal zástupci stěžovatelky odměnu za dva úkony právní služby, a to za převzetí a přípravu zastoupení vč. první porady s klientem [§ 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], a také za doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna za každý úkon právní

služby činí 4 620 Kč (§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 5 advokátního tarifu). Vedle toho náleží zástupci také paušální náhrada nákladů, která činí 450 Kč za každý jeden úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupci stěžovatelky tedy náleží odměna ve výši 10 140 Kč. Jelikož zástupce stěžovatelky vykonává advokacii ve společnosti, která je plátkyní DPH, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů o 21% sazbu této daně, tj. o částku odpovídající této dani, tedy o 2 130 Kč (po zaokrouhlení).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 9. prosince 2025

Tomáš Foltas
předseda senátu